

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА
КАФЕДРА ПРАВА**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПОДАТКОВЕ ТА МИТНЕ ЗАКОНОДАВСТВО»**

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Форма навчання – денна, заочна

Компонент освітньої програми – вибіркова.

Дні занять – відповідно до розкладу.

Консультації – відповідно до графіка навчального процесу.

Мова викладання – українська.

АНОТАЦІЯ

Становлення та розвиток податкового та митного законодавства як галузі права тісно пов'язано з демонополізацією зовнішньоекономічної діяльності, переходом економіки України на умови ринкових відносин та її інтеграцією в загальносвітову економіку.

Податкове законодавство як навчальна дисципліна представляє собою комплекс знань, вмінь та навиків, необхідних майбутнім спеціалістам для ведення професійної діяльності у всіх галузях та сферах, так чи інакше пов'язаних з зовнішньоекономічною діяльністю.

Митне право займає важливе місце в юридичній науці. Завдяки наполегливій міжнародній співпраці, на даний час Україна підписала угоду про безвізовий режим з країнами Європейського Союзу. У зв'язку з цим, виникає особливе ставлення до митного права та вимога про знання його норм для кожного громадянина зокрема. Внаслідок вступу України до Світової Організації Торгівлі та підписання угоди про Асоціацію з Європейським Союзом, митне право змінювалося та його норми вдосконалювали. Норми митного права регулюють здійснення міжнародної торгівлі, налагодження співпраці між державами, виступають засобом підвищення економічних показників в Україні та захищають національних товаровиробників. Митне право займає важливе місце у формуванні державної політики.

Підсумковий контроль – залік в 5 семестрі.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення предмета. У процесі вивчення курсу студенти мають засвоїти основні категорії податкового та митного законодавства, зміст головних інститутів податкового та митного законодавства, навчитися тлумачити конкретний зміст норм податкового та митного законодавства та правильно їх застосовувати.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «**Податкове та митне законодавство**» студенти повинні: **знати**: джерела податкового права та їх структуру; принципи виключної юрисдикції України на її митній території; порядок притягнення до адміністративної відповідальності за порушення податкових та митних правил;

вміти: вільно орієнтуватися у системі податкового та митного права України; використовувати практику застосування податкового та митного законодавства, аналізувати перспективу та основні напрями його розвитку; правильно тлумачити та застосовувати норми податкового та митного законодавства; вирішувати професійні завдання; аргументувати власну точку зору та прийняті за конкретним завданням рішення податкових та митних органів.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є лекції та практичні заняття. В межах робочого часу викладач може проводити консультації для здобувачів вищої освіти.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції у формі бесіди, розповіді, пояснення, диспуту та лекції у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв.

Лекція у формі бесіди, розповіді, пояснення, диспуту дозволяє привернути увагу здобувачів вищої освіти до найбільш важливих питань теми лекції, винести на обговорення дискусійні питання та визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу здобувачами вищої освіти.

Лекція у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв – це візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядаються за допомогою мультимедійних технічних засобів. Ці дві форми лекцій можуть бути поєднані.

При проведенні практичних занять передбачено виконання практичних робіт у формі вирішення ситуативних завдань (кейсів) і тестів, проведення ділової гри, заслуховування усних відповідей, доповідей, а також рефератів та демонстрація презентацій, які

підготовлені як індивідуальні завдання за темою самостійного вивчення дисципліни.

Здобувачі вищої освіти працюють з друкованим чи надісланим їм в електронній формі інформативним матеріалом, або з інформацією в мережі Інтернет.

Здобувачі вищої освіти можуть здійснювати наукові дослідження шляхом написання та опублікування наукових статей, тез доповідей на конференціях, круглих столах та наукових семінарах.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ») В АУДИТОРНИЙ ЧАС

Вивчення навчальної дисципліни передбачає роботу в колективі. Студенти під час лекційних занять ведуть конспект з відповідної теми. Під час заняття або ж в кінці лектор ставить питання, веде діалог з аудиторією для кращого засвоєння теоретичного матеріалу.

Лекції і практичні заняття можуть проводитися з використанням сервісу ZOOM.US. Також викладач і студенти можуть спілкуватись через електронну пошту, Viber, Telegram, інші доступні засоби комунікації. В разі потреби може використовуватись Форум як форма спілкування викладача й студентів у дистанційному (віддаленому) навчанні. Кожний форум присвячений будь-якій проблемі або темі. Модератор форуму (мережевий викладач) реалізує дискусію чи обговорення, стимулюючи питаннями, повідомленнями, новою цікавою інформацією. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної та доброзичливої критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки на консультації викладача. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.

Після вивчення навчальної дисципліни студент здобуває компетентності відповідно до Стандарту певної спеціальності.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Семестровий контроль з навчальної дисципліни «**Податкове та митне законодавство**» здійснюється у одному семестрі і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в 4 семестрі у терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

Залік – це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного контролю (тестування, поточного опитування, виконання індивідуальних завдань та вирішення кейсів тощо на практичних заняттях) протягом семестру.

У процесі усного опитування, викладач зобов'язаний спершу вислухати повну відповідь студента (не залежно від того, чи вона є правильною) і лише потім задавати уточнюючі, додаткові запитання. Обов'язково наголошується на неправильних фрагментах відповіді, на суті помилок.

Можливе проведення семестрового заліку у формі тестування в системі Moodle.

Оприлюднення результатів заліку проводиться публічно.

Критерії оцінювання знань студентів визначенні у **Положенні про критерії оцінювання ЛНУП**.

За рішенням засідання кафедри студент може бути додатково оцінений за участь у наукових конференціях, підготовку наукових публікацій, участь у Всеукраїнських конкурсах наукових студентських робіт, Всеукраїнських олімпіадах за спеціальністю, виконання досліджень тощо.

Оприлюднення результатів заліку проводиться публічно.

Політика оцінювання – передбачає дотримання принципів доброчесності та студенто-центрованого підходу.

Академічна доброчесність - дотримання Положення про академічну доброчесність у

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Податкове законодавство

Тема 1 Поняття, предмет та джерела податкового права.

Введення до податкового права. Податкове право як інститут фінансового права
Предмет податкового права. Податкові відносини. Особливості предмету податкового права. Метод правового регулювання податкових відносини та його особливості. Суб'єкти податкового права. Форми правового режиму свободи суб'єктів. Податкове право як підгалузь фінансового права. Місце податкового права в системі права. Система податкового права. Загальна та Особлива частина податкового права. Джерела податкового права. Класифікація джерел податкового права. Податкове законодавство. Принципи податкового законодавства.

Тема 2. Податкові правовідносини і податково-правові норми

Податкові правовідносини як різновид фінансових суспільних відносин. Види податкових правовідносин. Суб'єкти, об'єкт і зміст податкових правовідносин. Підстави виникнення, зміни і припинення податкових правовідносин.

Податково-правові норми: поняття та види. Класифікація податкових норм. Податковий кодекс України як основне джерело податкового законодавства. Основні засади податкового законодавства України.

Органи податкової системи України як суб'єкти податкових правовідносин. Податкова політика держави. Адміністрування податків і зборів.

Тема 3. Сплата податків і зборів.

Форми сплати податків і зборів. Способи сплати податків і зборів. Терміни сплати податків і зборів. Зміна терміну сплати податку. Договори про розстрочення, відстрочення податків. Податковий контроль за сплатою податків і зборів. Поняття і зміст податкового контролю. Перелік контролюючих органів. Форми податкового контролю. Класифікація податкових перевірок. Спеціальні податкові режими.

Тема 4. Окремі види податків за законодавством України.

Податок на прибуток підприємств. Податок на доходи фізичних осіб: поняття, види та особливості нарахування. Податок на додану вартість. Акцизний податок. Суть і призначення акцизу. Елементи акцизного податку. Порядок нарахування і сплати акцизного податку. Екологічний податок: поняття, види та ставки. Рентна плата: поняття, види та ставки. Податок на майно: види та ставки. Плата (податок) на землю.

Тема 5. Загальнодержавні збори

Збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок Державного бюджету. Збір за спеціальне використання природних ресурсів. Плата за спеціальне використання лісових ресурсів. Плата за спеціальне використання водних ресурсів. Плата за спеціальне використання надр при видобутку корисних копалин. Збір за забруднення навколишнього природного середовища. Збір на обов'язкове державне пенсійне страхування. Збір на обов'язкове соціальне страхування. Збір на обов'язкове соціальне страхування в зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Збір на обов'язкове соціальне страхування від нещасливого випадку на виробництві і професійного захворювання, що спричинили втрату працездатності. Військовий збір. Судовий збір.

Тема 6. Місцеві податки та збори

Суть і значення сплати місцевих податків і зборів. Види місцевих податків і зборів. Податок з реклами. Комунальний податок. Готельний збір. Збір за паркування автотранспорту.

Ринковий збір. Збір з власників собак. Курортний збір. Збір за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі.

Тема 7. Відповідальність за порушення податкового законодавства в системі юридичної відповідальності.

Особливості відповідальності за порушення податкового законодавства. Компенсаційно- каральний характер відповідальності за порушення податкового законодавства. Підстава відповідальності за порушення податкового законодавства. Суб'єкти порушення податкового законодавства. Адміністративна відповідальність за порушення податкового законодавства. Цивільно-правова відповідальність. Кримінальна та дисциплінарна відповідальність за порушення податкового законодавства.

Митне законодавство.

Тема 1. Політика держави у сфері митної справи

Загальна характеристика та історичні форми державної політики у сфері державної митної справи. Поняття, принципи та механізм реалізації державної політики у сфері митної справи. Державна митна справа в Україні: поняття, характерні риси, принципи.

Тема 2. Поняття митного права України

Митне право: поняття, предмет та метод. Система та джерела митного права України. Реалізація державної політики у сфері митної справи.

Тема 3. Загальна характеристика митних режимів

Правова природа, поняття та класифікація митного режиму. Правила застосування митних режимів.

Тема 4. Процедура здійснення митного оформлення

Загальні положення митного оформлення. Етапи митного оформлення. Митне декларування товарів та порядок його здійснення. Форми та види митної декларації. Форми митного декларування.

Тема 5. Митний контроль в Україні

Поняття та процедура проведення митного контролю. Види митного контролю. Загальна характеристика зон митного контролю. Порядок здійснення митного контролю. Загальна характеристика форм митного контролю.

Тема 6. Основні положення щодо митно-тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Правове регулювання тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Поняття та структура митного тарифу. Класифікація мит. Загальна характеристика нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 7. Правове регулювання митної вартості в Україні

Адміністративно-правове регулювання митної вартості товарів. Поняття митної вартості. Правове регулювання митної безпеки. Загальна характеристика методів визначення митної вартості товарів. Правове регулювання митної вартості в Україні.

Тема 8. Загальна характеристика переміщення і пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України

Основні положення переміщення і пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України. Процедура тимчасового пропуску транспортних засобів комерційного призначення на митну територію України, що використовуються для переміщення товарів та/або пасажирів. Загальна характеристика переміщення товарів через митний кордон України. Основні положення тимчасового зберігання товарів під митним контролем. Загальна характеристика митних

формальностей при переміщенні товарів через митний кордон різними видами транспорту.

Тема 9. Загальна характеристика пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України громадянами

Правове регулювання пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України громадянами. Правове регулювання пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться (пересилаються) громадянами за межі митної території України. Правове регулювання пропуску та оподаткування товарів, які ввозяться (пересилаються) громадянами на митну територію України. Товари, вивезення (пересилання) яких громадянами за межі митної території України не допускається.

Тема 10. Загальна характеристика митного контролю за окремими видами діяльності підприємств

Правове регулювання контролю за окремими видами діяльності підприємств. Види діяльності підприємств, контроль за провадження яких здійснюється митними органами.

Тема 11. Загальна характеристика порушення митних правил і відповідальність за них

Загальна характеристика адміністративної відповідальності за порушення митних пра-

вил. Види порушень митних правил та відповідальність за них. Компроміс у справі порушення митних правил. Судове провадження у справах про порушення митних правил.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Основні нормативні акти:

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144.
2. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 № 1798-12. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 6. Ст. 56.
3. Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001 № 2768- III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 2-3. Ст.27.
4. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.11.2005 № 2747-15. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35-36, № 37. Ст. 446.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон Української УРСР від 07.12.1984 № 80731-10. Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР). 1984. № 51. Ст. 1122.
6. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-вр. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
7. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26. Ст. 131.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88
9. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-10. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 27. Ст. 282.
11. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 05.07.2012 Відомості Верховної Ради України. 2011. № 51. Ст. 577.
12. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 № 1404 - Відомості Верховної Ради України. 2016. № 30. Ст. 542.
13. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 394/96- ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 47. Ст. 256.
14. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-12. Відомості

Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650.

15. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 40-44. Ст. 356.
16. Податковий кодекс України: Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13-14, № 15-16, № 17. Ст.112.
17. Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур (Київська Конвенція) від 18.05.1973 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_643 (дата звернення: 15.08.2020)
18. Про затвердження Порядку справляння митних платежів при ввезенні на митну територію України товарів громадянами: наказ Міністерства фінансів України від 22.05.2012 р. № 581. Офіційний вісник України. 2012. № 56. Ст. 2268.
19. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII.
20. Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 29. С. 377. (із змін. та допов.)
21. Про обсяги та порядок ввезення громадянами на митну територію України харчових продуктів для власного споживання: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 р. № 434. Офіційний вісник України. 2012. № 40. Ст. 1529.
22. Про переміщення готівки і банківських металів через митний кордон України: інструкція, затв. постановою Правління Нацбанку України від 27.05.2008 р. № 148. Офіційний вісник України. 2008. № 43. Ст. 1430 (із змін.).

Література:

1. Chornous Y., Denysenko S., Hrudnytskyi V., Turkot O., Sikorskyi O. Legal Regulation of Cryptocurrency Turnover in Ukraine and the EU. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*. Volume 22, Special Issue 2, 2023.
2. Derevyanko B. V., Pashkov V. M., Turkot O. A., Zahrishева N. V., Bisiuk O. S. Addressing the issue of corporate raiding in Ukraine *Problems and Perspectives in Management*. Volume 18, Issue 1, 2024. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3551076.
3. Derevyanko B., Turkot O. Legal regulation of relations with cryptocurrency in Ukraine: EU experience. *Entrepreneurship, economy and law*. № 3. 2022. P.56-61. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2022/3/7.pdf>.
4. Kander, A., Taalbi, J., Oksanen, J., Sjo, K., & Rilla, N. (2024). Innovation trends and industrial renewal in Finland and Sweden 1970–2013. *Scandinavian Economic History Review*, 67(1), 47-70. <https://doi.org/10.1080/03585522.2018.1516697>
5. Owen, R., & Mason, C. (2023). Emerging trends in government venture capital policies in smaller peripheral economies: Lessons from Finland, New Zealand, and Estonia. *Strategic Change*, 28(1), 83-93. <https://doi.org/10.1002/jsc.2248>
6. Адміністративна відповідальність за порушення митних правил: навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Ченцова. Київ: Істина. 2023. 208 с.
7. Адміністративне право: підручник. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гарашук, В. В. Богущкий та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гарашука, В. В. Зуй. 2-ге вид., переробл. та допов. Харків: Право, 2024. 656 с.
8. Бондаренко-Зелінська Н.Л. Впровадження способів альтернативно-го вирішення правових спорів. Міжнародне приватне право: розвиток і гармонізація. 2023. С. 165-169. URL: [http://www.univer.km.ua/statti/1.bondarenkozelska_n.l._vprovadzhennya_sposobiv_alternatyvnoho_vyrishennya_pravovykh_sporiv_\(adr_alternative_dispute_resolution\).pdf](http://www.univer.km.ua/statti/1.bondarenkozelska_n.l._vprovadzhennya_sposobiv_alternatyvnoho_vyrishennya_pravovykh_sporiv_(adr_alternative_dispute_resolution).pdf)
9. Бюджетний кодекс України. Науково-практичний коментар: / за ред. Л.К. Воронової. М.П. Кучерявенка. Х.: Право. 2022. 608 с.
10. Гетманцев Д.О. Юридична відповідальність за податкові правопорушення: наук.- практ. посіб. / Д.О. Гетманцев, Р.В. Макаруч, Я.С. Толкачов. К.:

Юрінком Інтер, 2023. 752 с.

11. Гребельник О. П. Митне регулювання зовнішньо-економічної діяльності: підручник. Київ: Центр навч. літ., 2023. 696 с.

12. Дмитренко Є. С. Проблемні питання визначення компетенції та повноважень митних органів у сфері забезпечення митної безпеки держави. *Митна справа*. 2022. № 1. С. 22–30.

13. Дубініна А. А., Сорокіна С. В. Митна справа: підручник. Київ: Центр учбової літератури. 2023. 320 с.

14. Дуженко С. А. Провадження у справах про порушення митних правил: монографія / за заг. ред. М. Г. Шульги. Харків: Оберіг, 2024. 170 с.

15. Ківалов С. В. На захисті національних інтересів держави. *Митна справа*. 2024. 300 с.

16. Клименко В.В. Фінансовий ринок: навчальний посібник / В.В. Клименко, Л.М. Акімова, Л.М. Докієнко. К.: ЦУЛ, 2022. 358 с.

17. Коваль Н. О. Особливості митного контролю за переміщенням через митний кордон України гуманітарної допомоги. *Митна справа*. 2024. № 6. С. 114–124.

18. Лукашевич В.Г., Шинкаренко І.Р., Куратченко М.В. Практикум зі складання процесуальних документів: навч. посіб. Дніпро: Ліра ЛТД, 2024. 308 с.

19. Месеча І. Вдосконалення митного контролю й митного оформлення товарів із застосуванням електронної митної декларації. *Вісник Міністерства доходів і зборів України*. 2023. № 1. С. 56–57.

20. Митне право України: навч. посіб.: видання третє. / За заг. ред. В.В. Ченцова. К.: Академія митної служби України, 2023. 283 с.

21. Назар Ю.С. Адміністративна та фінансово-правова відповідальність за порушення бюджетного законодавства: монографія / Ю.С. Назар, І.М. Проць // Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ. 2024. 176 с.

22. Науково-практичний коментар Митного кодексу України / за заг. ред. Є. В. Додіна Київ: Центр учбової літ., 2023 р. 488 с.

23. Ніканорова О. В. Особливості правовідносин, що пов'язані зі здійсненням контролю. *Митна справа*. 2024. № 6. С. 132–139.

24. Оскарження дій митних органів при здійсненні контролю за ввезенням товарів на митну територію України. *Вісник Податкової служби України*. 2023. № 17, 18. С. 66–68.

25. Податкове право України: підруч. / М.П. Кучерявенко. Х.: Право. 2024. 528 с.

26. Роль В.Ф. Фінансове право. Навч. посіб. / Роль В.Ф., Сергієнко В.В., Попова С.М. К.: ЦУЛ, 2024. 392 с.

27. Словник фінансово-правових термінів / [Антипов В.І. та ін.; за заг. Удовик М.С. та ін.]; за заг. ред. А.Г. Чубенка. К.: НАВС, 2022. 304 с.

28. Федосов В.М. Бюджетна система. Підруч. / В.М. Федосов. К.: ЦУЛ. 2024. 212с.

29. Шульга М. Г. Правовий механізм митного оформлення переміщення товарів
URL http://nauka.juracademy.kharkov.ua/download/el_zbirnik/1.2022/Shulga.pdf

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси - книжковий фонд читального залу Львівсько-го НУП (м. Дубляни, вул. В. Великого, 1), Львівської наукової бібліотеки ім. Стефаніка НАН України (вул. Стефаніка, 2).

2. Електронні інформаційні ресурси:

1. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>;

2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні.
URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

4. Урядовий портал Кабінету Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua.
5. Офіційний сайт Львівської електронної бібліотеки ім. В. Стефаника. URL: www.lsl.lviv.ua.
6. Офіційний сайт Бази українського законодавства в Інтернет. URL: www.lawukraine.com.